

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quæ sit clericorum exemptio à gabellis, & tributis realibus. punct. 9

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

Quia antequam per regios consiliarios examinetur, id non constat, tamen sæpe contingit subreptitias reperi; ea de causa dubium non leue est, an ob defensionem proprii iuris regij consiliarij hanc examinationem possint præstare. Non enim videtur esse locus dispensationi, nisi prius constet de iniuria. Item vel illa iniuria est notoria ex se, vel solum ex declaratione regij tribunalis. Ex se notoria esse non potest: nam quousque literæ examinentur, non potest constare de eorum subreptione, & falsitate. Ex declaratione regij tribunalis constare non potest, tum quia nemini datum est ius sibi dicere in causa propria. Tum quia illa declaratio est ab incompetenti iudice nempe seculari in materia Ecclesiastica. Tum & præcipue quia ad præmittendam hanc declarationem debebat iam de iniuria constare, cum in hac declaratione iurisdicção Ecclesiastica usurperetur. Quapropter mihi dicendum videtur Reges Hispaniarum, Galliar, & Flandriæ ex privilegio à Sede Apostolica has literas Apostolicas examinare, neque alia via credo id fieri posse: sic Azor. 1. p. lib. 5. cap. 14. quæst. 4. Et licet non appareat hoc privilegium scriptum, præsumendum tamen est fuisse concessum, & immemorabile esse.

Eadem ratione, & eodem titulo honestandam esse consuetudinem huius regni Galliar, & Flandriæ, & aliarum provinciarum, in quibus per leges cauetur nullum Nunciū vti posse sua iurisdicçãoe, quousque literas suæ legationis exhibeat regio tribunali, vt ei constet de potestate, & iurisdicçãoe, quam habet: cum enim totum hoc Ecclesiasticum sit, nequit iure iurisdictioni seculari submitti: debet ergo privilegium adesse: & ita est præsumendum.

PUNCTUM IX.

Qualis sit exemptio Clericorum à gabellis, & tributis realibus.

- 1 Dupliciter tributum imponi potest rebus ex regia autoritate, vel ex eorum dominio, vt scilicet tributum, quod dominus suis rebus imponit.
- 2 Bona Ecclesiæ, & Clericorum libera sunt à tributis regalibus.
- 3 Tributa imposta pro reparatione pontium, murorum, & similium, plures Doctores censent obligatos esse Clericos soluere.
- 4 Alij plures negant.
- 5 Secluso consensu Pontificis, vel Episcopi non obligantur.
- 6 Pontifex, vel Episcopus tenetur suum consensum præstare, si viderit tributum communi utilitati expedire.
- 7 Si Pontifex consensu potest, non valet consensus Episcopi ad hoc tributum Clericis inducendum.
- 8 Quis nomine Clericis intelligatur, qui cum Episcopo præstare consensum debet.
- 9 Quando censentur laicorum facultates non suppetere, vt tenentur Pontifex, vel Episcopus, & Clerus his conditionibus consentire.
- 10 Impositio gabella, & sisse in venditione communi, carnis, olei, &c. illicita est, seclusa Pontificia autoritate, nisi simul Clericis rescriptio fiat.
- 11 A quibus tributis personalibus, seu muneribus, & obsequiis Clerici sint exempti.
- 12 Hac exemptio à tributis non competit Clericis canonicis.
- 13 Spectato iure communi competit Clericis in sacris, & in minoribus, seruantiibus conditiones Concilij.
- 14 Spectato iure regio Castellæ debent habere beneficium Ecclesiasticum.
- 15 Clerici negotiatores non sunt immunes à tributis ex rebus per negotiationem acquisitis.
- 16 Quando dicatur Clericus negotiari late expenditur.
- 17 Omnes religiosi, & nouitij religionis approbati exempti sunt à tributis.
- 18 Equites militares ex ordinibus sancti Benedicti, &c. exempti sunt à tributis.

Præmittendum est dupliciter rebus tributum imponi potest, vel ex regia autoritate, & iurisdicçãoe, vel ex eorum dominio: si enim verus dominus tributum aliquod imponat rebus suis, vel itque, vt in quocumque possessorem transeat, illud onus secum portent, clarum est illud tributum deberi, tamen ad Ecclesiam Clericosque deueniant: vt colligitur ex cap. si tributum. cap. magnum. i. q. 1. & cap. tributum. 2. quæst. 8. Ratio est manifesta, quia cum liberum domino fuerit possessionem suam Ecclesie non donare, potuit optime diminutè donate, quod fecit seruando personam alteri: & in hoc sensu verissimum est rem cum suo onere transire, ex l. alienatio emp. l. si Diuina, Cod. de exactorib. tributorum lib. 10. cap. cum non sit, cap. pastoralis de Decimis: cap. ex litteris de pignori. Ex quo sit, si testamento relinquatur fundus Ecclesie ea conditione, vt ex illo collectas, aut contributiones aliquas soluat, &c. debet Ec-

clesia soluere, quia vnicuique datum est de sua se prout placuerit disponere, sic Azor. 1. p. lib. iustit. moral. cap. 13. quæst. 1. Suar. lib. 4. de immunit. Ecclesiast. cap. 20. à num. 5. Verum si ex iurisdictione regia onus, & tributum possessionibus imponatur, si hæc possessiones ad Ecclesiam, vel Clericos transeant, cessat pensio, & tributum, quod satis videtur constare ex cap. de immunit. Eccles. in 6. ibi non licere quibuscumque iurisdictionem temporalem exercentibus exactiones quascumque Ecclesiis imponere, vel exigere. &c. Ratio est clara: quia tributum impositum ex iurisdictione regia, subditis regis tantum imponi potest. At Ecclesia, & Clerici extra illius iurisdictionem sunt, ex reu. in cap. qualiter, & quando de iudiciis, & cap. 2. & alius de foro competenti. Ergo. Item res Ecclesie, & Ecclesiasticorum sunt specialiter sub dominio Dei, & ad eius cultum ordinantur. Non igitur decet eas tributorum impositione prophanari.

2. Ex his fit bona non solum Ecclesie, sed Clericorum libera esse à tributis regalibus, vt clarè constat ex cap. non minus de immunit. Eccles. ibi de bonis Ecclesiarum, & Clericorum, & pauperum Christi vsibus deputatis, & cap. Aduersus eod. tit. ibi qui Ecclesias, & Ecclesiasticos viros talis, seu collectas, &c. & cap. quamquam de consensu, dicitur, ne ab Ecclesiis, & personis Ecclesiasticis talia exigantur: & paulo inferius: Ecclesiastica persona, ac res ipsarum iure diuino, & immuno à secularium personarum exactionibus sint immunes: & el. ment. ut. de censibus præcipitur, ne à personis Ecclesiasticis, aut pro suis rebus propriis tributa exigantur. Idem cap. clerici de immunit. Eccles. in 6. & alius pluribus: Et nouissime à Trident. sess. 1. cap. 20. de reformat. Hæc non solum vera sunt in bonis Clericorum titulo spirituali acquisitis, qualia sunt Decimarum fructus, & beneficij, & quæ ob sacramentorum administrationem in stipendium recipiunt, sed etiam si titulo hereditario, & donatione acceptent: eo enim ipso quod ad ipsos peruenit hereditas, immunitas est à tributis regalibus: Et ratio est, quia tributum ab hereditate exigi non potest, sed à persona, cuius est hereditas. At persona Clerici exempta est à iurisdictione seculari. Ergo obligati non potest ad tributum solutionem. Quia solutio tributum signum est subiectionis. His pro certo positis, aliquæ difficultates restant enodanda.

3. Primo dubitatur, an Clerici teneantur soluere tributa imposita pro reparatione pontium, murorum, viarum, & similium ad communem omnium utilitatem spectantium.

Prima sententia affirmat obligatos esse: sic plures iuris ciuilibus interpretes, quos refert Guicci. Greg. Lopez, Azor. locustatum referend. Mouentur ex leg. ad institutiones. Cod. de sacrosanct. Ecclesie. Vbi pro instructione pontium, & itinerum Ecclesie soluere tributum coguntur. Idem traditur in leg. viderent eodem tit. leg. cum ad felicissimam. Cod. de quibus munerib. & prestationib. lib. 10. leg. ad portus. Cod. de operibus publicis. leg. diuina domus. C. de exactorib. tributorum. lib. 10. & alius passim: & fauet lex regia 11. & 12. tit. 3. lib. 5. noua receptis. & C. 54. tit. 6. part. 1. l. 20. tit. 22. part. 3. Et ratio pro hac parte est efficax: quia hæc distributio non tam est tributum Regi exhibendum in signum suæ potestatis, & superioritatis, quam quædam solutio beneficij à republica accepti: cum enim tam Clericus, quam laicus æquanimiter fruatur viis, pontibus, fontibus, & similibus, & republica hæc omnia disponat æquanimiter in laicorum, & Clericorum utilitatem, neque ipsi Clerici hanc dispositionem impedire possint, vt pote toti republicæ necessarium: efficitur sanè & laicos, & Clericos obligatos, esse sumptus soluere: id enim iustitia distributio petit, vt qui fecit commodum, sentiat & onus leg. secundum naturam. ff. de Reg. iuris, leg. qui sentit. de Reg. iuris, in 6. Quæ enim ratio esse potest, quare Clerici ab hac contributione eximantur, si beneficio fruuntur? aut cur laici debent in solidum soluere quæ necessaria sibi, & Clericis sunt?

4. Secunda sententia negat obligatos Clericos esse: sic Azor. 1. p. lib. 5. cap. 13. q. 8. Greg. Lop. d. l. 54. & 6. part. 1. Guicci. lib. 1. quæst. 4. præq. quæst. num. 6. Zenedo ad decret. collect. 153. numero 4. August. Barbosa de potest. Episc. 2. part. alleg. 13. num. 6. Mol. Theolog. de iustit. tit. 4. disputat. 672. & alij apud ipsos. Fundantur in cap. non minus, cap. aduersus de immunit. Eccles. vbi Clericis prohibetur tributum imponi pro iis communibus necessitatibus absque consensu Pontificis, vel si ipse adiri non possit, absque consensu Episcopi & Cleri. Ratio est quia Clerici obligari non possunt ad hæc soluenda lege seculari, cum ab illa fiat exempti ex supradictis capitibus iuris canonici, neque etiam obligantur ex aliquo pacto inter ipsos Clericos, & laicos inito: nullum enim tale pactum reperitur, neque item obligantur ex beneficio accepto. Quia est beneficium commune sit Clericis, & laicis, sumptus non debent esse communes: dignitas enim clericalis petit, vt aliquo privilegio speciali fruatur: sicut enim privilegium militiae, & regiminis eximere solent militem, & magistratum ab iis contributionibus communibus: tamen de beneficio communi æquanimiter participet: sic dignitas clericatus eximere potest Clericum ab his oneribus. Adde Clericos hoc beneficium à laicis acceptum alius beneficiis compensare: ipsi enim Clerici specialiter concurrunt ad subuentiones pauperum, reparationem templorum, & illorum ornatum,

officium, & cultum: quæ omnia in vilitatibus cedunt laicorum: Ergo hoc sumptu sufficienter compensant sumptus laicorum.

5 Dicendum ergo est, secluso consensu Pontificis, vel Episcopi, & cleri, cum Pontifex ad id non potest, nequaquam Clericos obligatos esse has contributiones soluere. Fundamentum præcipuum sumitur ex d. cap. Non minus: ubi expressè prohibetur Consulibus civitatum, & rectoribus, nec non alijs, qui potestatem habere videntur, sub excommunicatione à Clerico has contributiones exigere nisi Episcopus, & clerus tantam necessitatem, & vilitatem aspexerint, ut absque illa exactio ne ad reparandas communes utilitates, vel necessitates, ubi laicorum non suppetunt facultates, subsidia per Ecclesias existimant conferenda. Idem traditur in cap. adversus eodem titulo, & subditur. Propter imprudentiam tamen quorundam Romanus Pontifex prius consalatur, cuius interest communibus utilitatibus providere. Ex quibus textibus manifestè constat prius Pontificis consensum habendum esse, aut saltem consensum Episcopi, & cleri, ut clerici ad dictas contributiones teneantur.

6 Pontifex autem, vel Episcopus suum consensum præstare tenetur, si incidit opus faciendum communi utilitati expedire, & Clerico facultates non suppetere; quia eius iudicio hoc committitur, ut constat ex illis verbis, existimant conferenda. Quoties autem negotium existimationi alicuius committitur, non relinquatur eius libere voluntati, sed actatur ad existimationem iustam, & per rationem regulatam. leg. fidei commissam, §. si fidei commissum. vers. quanquam. ff. de legatis. 3. & tradit Greg. Lop. d. l. 54. tit. 6. part. 1. Gutierrez. pract. quæst. lib. 1. cap. 3. n. 8. Suar. lib. 4. de immunitat. Ecclesiasticis. cap. 26. num. 5. Quod si Pontifex acquiescere noluerit, nullo modo cogi possunt Clerici à laicis has contributiones soluere. Quia præsumendum est, Pontificem indicasse vel opus faciendum non esse ita reipublicæ necessarium, vel facultates laicorum sufficientes esse, quin Clerici grauentur, vel alia via à Clericis illis sumptus compensari.

7 Sed inquires, an Pontifex inconsulto Episcopi, & cleri consensum sufficiat? Affirmat Suar. lib. 4. de immunit. cap. 26. num. 17. Quia iure ordinatio consensum Episcopi, & cleri sufficit; & in illo cap. adversus, non irritatur consensum Episcopi, & cleri, tamen iniquè datus sit. Ergo. Ceterum existimo probabilius, si Pontifex consuli potest, nequaquam absque illius consensu obligari posse Clericos ad illas exactiones solvendas. Quia ad hanc obligationem inducendum requisitus est consensus Pontificis propter imprudentiam quorundam. Ergo cessante hoc consensu, cessat conditio ad obligationem, & consequenter obligatio. Non igitur necessarium est decretum irritans. Dixi, si Pontifex consuli potest: nam si id fieri non potest; quia casus veget, clarum est Episcopi, & cleri consensum sufficere, ut docet Gutierrez. Lopez, Suar & alij supra. Tum quia ibi adest præsumpta Pontificis voluntas. Tum quia hac via concordantur, cap. non minus, & cap. adversus: si quidem in cap. non minus, nihil dictum fuit de consensu Pontificis, sed solum fuit statutum ex consensu Episcopi, & cleri deberi hæc tributa. At in cap. adversus, hic consensus fuit expostulatus. Debet ergo intelligi, quando commodè potest peti, quod si peti non potest, sufficere consensum Episcopi, & cleri. Coningit tamen sæpe ad imponendum tributum non posse consensum Pontificis postulari; quia veget necessitas; at ad illius continuationem posse optimè Pontificem consuli, & tunc consulendus est, ut bene notauit Suar. c. 26. in fine.

8 Secundo inquires; quid nomine cleri intelligatur, qui cum Episcopo præstare consensum debeat? Non desunt qui existimant debere esse clerum totius diocesis, quia illis omnibus tributum est imponendum. Ergo omnes illi saltem pro maiori parte approbare tributum debent. At hoc, ut bene dicit Suar. lib. 4. de immunit. cap. 26. num. 16. fere est impossibile, ideoque probabile esse Episcopi, & capituli consensum sufficere, quia capitulum nomine cleri sæpe intelligitur, & quia regulariter à toto clero capitulo ecclesiarum cathedralium commissa est potestas decidendi negotia, quæ ad totum clerum pertinent. Sed quid si Clerus renuat, et tunc sufficiens Episcopi consensus? Aliqui videbitur sufficere: quia Clerus potius videtur ad consilium, quam ad decisionem expostulari. At mihi probabilius apparet, quod Episcopi, & cleri consensum requiri, neque vnum sine altero sufficere, quia vtriusque iudicium æquanimiter expostulatur: cap. Non minus: ubi: nisi Episcopus, & clerus tantam necessitatem, vel utilitatem aspexerint &c. & cap. adversus, ubi. Vnum si quando Episcopus simul cum clero tantam necessitatem, vel utilitatem perspexerint, &c.

9 Tertio inquires, quando censentur laicorum facultates non suppetere, ut teneatur Pontifex, vel Episcopus, & Clerus his contributionibus pro Clericis consentire? Respondeo probabile esse tunc censeri laicorum facultates non suppetere, quoties non suppetunt facultates communes civitatis: quod satis indicat l. 1. tit. 3. lib. 1. nova compilat. ubi en effus cosas tales asfaltamiento de proprios de concejo deben contribuir, y ayudar los dichos clerigos. Si enim de singulorum civium facultatibus hoc intelligendum esset, raro vel nonquam Clerici obligari essent ad has contributiones. Tum quia raro facultates civium ita exhaustæ sunt, ut ad hæc opera necessaria non suppetant,

Tum quia fere erit impossibile Prælati Ecclesiasticis investigare, an facultates singulorum laicorum sufficiant. Dicendum ergo est facultates communes esse attendendas.

10 Secundo dubitatur, an sit contra libertatem Ecclesiasticam impositio gabelle, & sille in venditione communi carnis, olei, vini, & similibus? Et ratio dubitandi est, quia Clericis directè non imponitur; si quidem ipsi non actantur ea solvere: possunt enim alibi carnes, vinum, oleum emere, & consequenter cessare ab huius gabelle solutione. Ergo hæc impositio licita est: & ita tenet Richard. quodlib. 2. quæst. 30. Ateus. in summ. lib. 3. tit. 30. artic. 4. Rosella verbo padagium. num. 17. Angel. verbo immunit. 1. quæst. 6. vers. quæto posito quod. Nihilominus dicendum censio hanc gabelle impositionem illicitam esse, nisi simul statuantur modus, quo Ecclesiasticis refectio fiat. Moveor quia scdula hac refectio coguntur Ecclesiastici moraliter illam gabelle soluere, sicut & coguntur laici. Nullus enim simpliciter cogitur emere. At quia moraliter loquendo sine emptio- ne illarum rerum vivere non potest, ideo absolute dicitur cogi illas emere, & consequenter gabelle soluere. Est ergo illicitum: & ita tenet Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. c. 10. privileg. 5. clericorum.

11 Tertio dubitatur, an à tributis, seu muneribus, obsequiisque personalibus Clericus exemptus sit? Hæc sunt in triplici differentia, quædam sordida, ut mundandæ cloacæ, stabuli purgandi, arena fodandæ. Alia honorabilia, ut regere civitatem. Alia indifferencia, ut officium notarii, & testamentarij. Ad muna sordida neque possunt Clerici obligari, neque ipsi debent ea accipere; quia eorum dignitati, & honorifico statui contraria sunt, & multum dedecent; & traditur expressè à Constantino, l. 10. Cod. de Episcop. & Clericis. ubi repellatur ab his exactio munerum solidorum; imò non solum Clerici, sed eorum mancipia, & domestici ab his muneribus eximuntur. cap. generaliter. cap. iuxta sanctionem. cap. placet. 16. quæst. 1. & leg. 2. Cod. de Episcop. & Clericis. Ab alijs vero muneribus honorificis, seu indifferencia eximuntur, si velint traditur expressè leg. 1. 2. 9. & 10. & 11. C. de Episcop. & Clericis. & cap. generaliter. 16. quæst. 1. & toto tit. de immunit. Eccles. & tit. Ne clerici, vel monachi, & per locum ab speciali colligitur ex cap. perunit de immunit. Eccles. ubi necessitate vigente defendendæ civitatis non excusatur Clericus à murorum vigilijs. Ergo de alijs muneribus non ita videntibus manet excusatus. Adde, neque ad murorum vigilijs cogi potest ab alio, quàm à proprio Episcopo, seu superiore. Vide Suar. lib. 4. de immunit. c. 22. à num. 7. Azor. 2. part. instit. moral. lib. 8. c. 10. vers. tertium privilegium.

12 Quarta dubitatio grauis in hac materia est: an hæc exemptio à tributis competat omnibus Clericis? Dicendum est primo, Clericos coniugatos, & iuxta consensum Trident. privilegio fori, & canonis gaudentes nequaquam exemptos esse à gabelle, & tributis: sed in hac parte ut laicos reputandos esse; quia solum illis conceditur privilegium fori in criminalibus; ut constat ex cap. unico de clericis coniugatis. in 6. & tradit ibi glossa ab omnibus recepta, Couarrua. pract. quæst. cap. 31. num. 9. & Azor. 1. part. lib. 13. cap. vltim. quæst. fin. Thom. Sanchez. lib. 7. disput. 46. num. 16. Matienzo leg. 11. glossa 1. num. 4. tit. 4. lib. 5. recopil. & habetur expressè leg. 2. tit. 4. lib. 1. nova recopil.

13 Dico secundo spectato iure communi, Clericos in sacris constitutos, & in minoribus servantes condiciones à concilio requisitas, ut privilegio fori gaudeant, immunes esse à tributis; quia omnibus Clericis generaliter hæc immunitas est concessa in cap. quanquam de censibus in 6. cap. non minus. cap. adversus de immunit. Eccles. & tradunt pluribus alijs titulis Couarrua. pract. quæst. cap. 31. num. 9. Matienzo d. leg. 11. glossa 1. num. 4. Mol. tract. 3. disp. 671. num. 5. Aug. Barbosa de preest. Episcop. 2. part. alleg. 13. num. 1.

14 Dico tertio spectato iure Regio Castellæ, & Lusitanæ, Clerici in minoribus constituti carentes beneficio Ecclesiastico, tamen requisita à concilio præsentent, exempti non sunt à tributis, aliisque onibus: habetur leg. 2. tit. 4. lib. 1. recopilat. ubi. Los clerigos de corona, y menores órdenes, que conforme al decreto del sacro concilio, y a la ley antes desta pueden gozar del privilegio del fuero, se ayas, y se esceda tan solamente quanto al privilegio del fuero en las causas criminales: Pero en todo lo demas así en el peccar, como en el pagar alcavala y en todas las otras cosas no sean exentos, ni gozen de privilegio, y paguen, y contribuyan como los legos, y en esto, y en todo lo demas sean ayudados por tales, salvo los no casados, que actualmente tuvieron beneficio Ecclesiastico. Idem statutum est in Lusitanæ regno, lib. 2. tit. 11. in prime. & tradunt Gutierrez. lib. 1. pract. quæst. 8. & de gabelle. quæst. 91. Felin. de censibus. lib. 2. cap. fin. num. 13. Barbosa. 2. part. de preest. Episcop. alleg. 13. num. 2. Mol. tractat. 2. de iustit. disp. 671. in fine. Hæc tamen legis tacitam, vel expressam dispensationem à Pontifice supponunt; alias nualide essent, cum expressè contradicant exemptioni Clericis concessæ, in supra d. cap. quanquam de censibus in 6. cap. Non minus. cap. adversus de immunit. Eccles. & alio: ut bene docet Suar. lib. 4. de immunit. cap. 27. n. 16. Molina, & Barbosa, supra. Et hanc dispensationem expressam esse pro Lusitanæ regno probat Barbosa 2. part. de preest. Episcop. alleg. 13. num. 5. & pro Castellæ regno tacitam esse descendit Mol. supra.

15 Dico quarto, Clerici negotiatores non sunt immunes à tributis ex rebus per negotiationem acquisitis expresso text. in *cap. quinquagesimo, de Censibus, in 6.* & tradunt omnes. Neque ad contrahendum hoc debitum requiritur trina monitio, de qua fit mentio in *cap. vltimo, de vita, & honest. clericor.* Hæc enim monitio expolulatur, vt clericus priuilegio clericali exemptionis à tributis priuetur. Quocirca facta hæc trina monitio si à negotiatione non desinat, priuilegius manet exemptione à tributis, & tanquam laicus hac in parte habendus est: sic Gregor. *Lop. leg. 49. tit. 6. part. 1. Mol. Theolog. tractat. 2. disp. 342. vers. sunt. vero nonnulla.*

16 Solum est dubium, quando verè dicatur Clericus negociari? Et quidem si rem emat, vt eam immutatam vendat, non est dubium esse negotiationem, & ex illa tributum deberi. At sæpè res empta, mutata venditur, & tunc est difficultas; quando censenda sit negotiatio, & tributum ex illa debeatur? Et omittis alijs dicendi modis respondeo, illam esse negotiationem Clericis prohibitam, & quæ debitum tributum habet annexum, in qua lucrum intenditur ex emptione prius facta, secus si lucrum non ex emptione formaliter, sed abunde proveniat. Exemplis explicio. Primo, negociator non es, si vendas vinum, triticum, oleum ex redditibus tui beneficij, aut ex tuis possessionibus patrimonialibus collecta: quia illi non sunt fructus emptionis, sed tuarum possessionum Greg. *Lop. l. 46. verbo las franquizas, tit. 6. part. 1. Mol. tractat. 2. de iustit. disp. 342. vers. idem dicerem.* August. Barbofa *de pofest. Episc. 2. par. alleg. 13. num. 10.* Secundo non es negociator, si ex emptis ad tui, tuorumque sustentationem aliquid superbit, illudque carius vendas, quam emitit; quia ad negotiationem requiritur, vt prior emptio facta fuerit ex animo reuendendi. Adde negotiationem Clericis esse prohibitam: at hæc venditio prohibita non est, si quidem omnes timorata conscientia eam frequentet faciant. Alias cogentur Clerici, & religiosi res emptas sæpe perdere, si eas, cum sibi viles non sunt, non liceret alienare. Non ergo hæc alienatio speciem habet negotiationis. Riccius *praxi resolut. 317. num. 10.* August. Barbofa *2. p. de pofest. Episc. alleg. 13. num. 11. Mol. Theol. disp. 342. vers. secunda concl.* Tertio negociator non es si emas animalia, vt ea pascas in proprijs prædijs, & cum pingua facta fuerint, ea, eorumque partus vendas. Item si emas mulam, vel cum creuerit, & simul inferuierit, carius vendas; quia illud augmentum non est fructus prioris emptionis, sed naturæ, tuarumque possessionum. Sic *Mol. d. disput. 342. concl. 5. Barbofa alleg. 13. num. 11. Carol. de Grassis de effectib. cleric. effect. 6. num. 18.*

Econtra negotiatores, si viuas emas, & per ministros conductos vinum ex illis efficias, & postea vendas. Et idem est, si lanam emeris, vt ex illa per ministros conductos pannos effices, & postea venderes. Idem si emeris solam venam ferri, vt per ministros conductos ferrum effices, & venderes. Quia in his casibus nihil aliud vendis, nisi quod prius emeris, & fructus est emptionis, non naturæ, aut tuæ industriae. Nam esto res vendita sit in aliam formam mutata, illa mutatio facta est à ministris conductis, ac proinde fructus est emptionis, laboris, ministeriorum. Ergo est negotiatio. Ita *Mol. d. disput. 342. vers. secundum est &c.* Secus vero dicerem, si supradicta emeris, vt ipsi, tuque familiares vinum, lanam, ferrum, & alia huiusmodi effecta venderentur, quia tunc non venditur formaliter quod emptum est, sed quod propria industria est effectum, sic *Mol. concl. 5.* Secundo negociator censetur, si domum, agrum, iumentum, aliamve rem emas ad locandum. Quia per illam locationem quasi partialiter vendis rem prius emptam: colligitur ex *cap. 1. & 3. 21. quæst. 3. & cap. 1. Ne clerici, vel monachi: & tradit Mol. d. disput. 342. concl. 5. Barbofa 2. par. de pofest. Episc. alleg. 13. num. 13.* Tertio negociator es, & tributum debes, si agrum conducas, vt fructus ex illo collectos vendas. Nam esto fructus inde collecti ad te pertineant; quia ex semine tuo nascuntur, & fructus sint tui seminis, & industriae; tamen quia hæc conductio auariciam, & negotiationem redolet; ea de causa à iure Clericis est interdicta, & ex illa tanquam ex interdicta negotiatione tributum debetur, sic *Mol. d. disput. 342. vers. idem dicerem.* Barbofa *num. 12. Gutier. de gabellis, quæst. 63. num. 68. & 72. & constat ex cap. 1. & 3. 21. quæst. 3. & cap. 1. Ne clerici, vel monachi.*

Aduerto te non dici negociatorem ex vnica tantum emptione, aut venditione, sed ad minus duas, vel tres requiri, quia hoc delictum petit frequentiam: sic Salzedo *pract. cap. 55. vers. & huius capituli.* Carolus de Grassis *de effectib. cleric. effect. 6. num. 19.* Zenedo *1. part. de pofest. Episc. alleg. 13. n. 11.*

17 Dico quinto, Omnes religiosi, qui tria vota in religione approbata emiserint, esto vota illa non fuerint solemnia, sed simplicia (vt coniungit in nostra Societate) & omnes ipsius religionis nouitij, exempti sunt à tributis, non solum personalibus, sed etiam realibus, ita vt si aliqua ex proprijs bonis venderint, Alcauala non debent: sic optimè tradit *Mol. Theolog. de iustit. tractat. 2. disp. 671. num. 2.* Et ratio est manifesta. Tum quia nouitius pars est religionis, cuius persona, & bona vt pote Ecclesiastica sunt à tributis exempta. Tum quia nouitius inter personas Ecclesiasticas enumeratur ex *cap. religioso. §. 1. de sentent.*

excommunicat. in 6. & ibi glossa, & communiter doctores. Tum quia gaudet priuilegio canonis, & fori. Ergo etiam priuilegio exemptionis à tributis, cum nullibi contrarium caueatur.

18 Dico sexto, Equites militares ex ordinibus S. Benedicti, D. Iacobi, Augustini & similibus exempti sunt à tributis, & gabellis. Tum quia inter personas Ecclesiasticas reputantur, vt fori priuilegio gaudeant. Tum quia expressè habetur. *leg. 9. tit. 18. lib. 9. noua comp. lat. & apud Lusitanos. lib. 2. ordin. regy tom. 11. §. vlt. & tradit Nauarr. consil. 23. de Regularibus.* Menoch. *con. trouers. illustr. cap. 105. num. 45.* Bobadilla *in sua polit. lib. 2. c. 8. num. 264.* Couart. *de gabellis quæst. 95. à n. 12.* Barbofa *2. par. de pofest. Episc. alleg. 31. num. 14 & 15.* extendit hoc priuilegium ad vxores horum militum in Lusitanis regno.

P V N C T V M X.

Quæ culpa sit violatio supradictæ immunitatis, & quæ pœna violantibus sit imposita.

- 1 *Culpa est mortalis sacrilegij.*
- 2 *Omnia acta sunt nulla, tributum exacta debent restitui, & exigentes, & quomodolibet auxiliantes excommunicantur bulla cens. Domini.*

1 **N**on est dubium culpam esse mortalem, tum facilegij aduersus personas Ecclesiasticas, & obiectum intuitu religionis prohibuitum. Tum iniustitiae, aduersus debitum ipsius Ecclesiasticis personis, culpam inquam esse mortalem, & exequantur immunitatis Ecclesiasticæ violationem, quia est res grauissima, & quæ toti ordini Ecclesiastico præiudicat, eaque de causa grauissimis pœnis violantes afficiuntur.

2 Primo omnia acta contra supradictam immunitatem irrita sunt, & nulla, vt potè que procedunt ab eo, qui iurisdictione caret, tametsi nulla appellatio vel oppositio interponatur: sic omnes doctores statim referendi. Hinc fit si Clericus conueniatur coram iudice laico, etiam si exceptionem non opponat, omnia ibi acta irrita esse. *Aubert. statutus. C. de Episc. & cleric. cap. aduersus de immunit. Ecclesiar. cap. saculares de foro comp. in 6. & tradit, alios referens; Couart. pract. cap. 33. num. 2. Salzedo pract. cap. 6. num. 2. & 3. Farinac. tit. de inquisit. quæst. 8. numero 15.* Secundo fit, si exigatur tributum à Clerico, & Clericus soluat, debere restitui, vt potè sine ulla iurisdictione exactum. Tertio in bulla cens. clausula 17. imponentes exigentes tributum, aut quomodolibet auxiliium præstantes excommunicantur, vt late ibidem explicauimus. & tradit *Mol. Theol. tract. 2. de iust. disp. 670.*

P V N C T V M XI.

An renunciatio hoc priuilegium Clericis concessum amitti possit?

- 1 *Nullus Clericus neque tacite, neque expressè huic priuilegio renunciare potest.*
- 2 *Neque eius renunciatio valida est, etiam si iuramento firmetur.*
- 3 *Neque valet, esto consentiat Episcopus.*
- 4 *A nulla communitate Ecclesiastica derogari potest.*
- 5 *Neque à Concilio, neque à Pontifice totum hoc priuilegium potest renunciari.*
- 6 *Si Clericus se laicum fingit, non obinde confessio eius apud iudicem secularem valet.*
- 7 *Iudex secularis sic clericum condemnans potest reuocare sententiam sub pretextu incompetentiæ.*
- 8 *Clericus citatus coram iudice laico, & omittens opponere declinatoriam, debet puniri.*

1 **R**egula certa est nullum Clericum neque tacite, neque expressè posse priuilegio fori renunciare *cap. si diligenti de foro comp. cap. cum non ab homine; cap. ut si clerici de iudic. cap. cum contingat de sentent. excommunicat. & alius.* Et ratio est clara: quia hoc priuilegium concessum est Clericis ratione clericali dignitatis. Ergo Clericus retinens clericalem dignitatem priuilegium repellere non potest. Adde, nemini datum est renunciare priuilegio, cuius renunciatio credit in publicum damnum. At huius renunciatio credit in publicum damnum, scilicet in præiudicium totius ordinis clericali. Ergo sic post alios antiquiores Couart. *pract. c. 33. sub. n. 2.* Anton. *Gom. var. resolut. tit. 3. c. 10. n. 3.* Farinac. *lib. 1. tit. de inquisit. q. 8. n. 10. Suar. lib. 4. de immunit. c. 31. n. 1.*

2 Amplianda est primo hæc regula, esto renunciatio iuramento firmetur: quia est sacrilegium iuramentum, vt pote de re illicita, & quæ in potestate renunciantis sita non est. *Suar. d. c. 31. n. 1. Farinac. supra. Scaccia de iudic. lib. 1. c. 11. m. 35. & 36. & habetur expressè c. si diligenti de foro comp.*

3 Secundo amplianda etiam consentiente Episcopo, Nam ea quæ à iure communi statuta sunt, Episcopus non valet immutare, sed